

TÁRSULATI ÜGYEK.

Választmányi ülés 1899. februárius 15-ikén.

Elnök: Wartha Vincze.

Jegyző: Melczér Gusztáv.

Jelen vannak: Hógyes Endre alelnök, Borbás Vincze, Csapodi István, Daday Jenő, Degen Árpád, Entz Géza, Fröhlich Izidor, Heller Ágost, Herman Ottó, Horváth Géza, Ilosvay Lajos, Kalecsinszky Sándor, Kövesligethy Radó, Lendl Adolf, Mágócsy-Dietz Sándor, Nuricsán József, Pertik Ottó, Schenék István, Schmidt Sándor, Schuller Alajos, Staub Móricz, Szily Kálmán és Wittmann Ferencz választmányi tagok; Lengyel István pénztárnok, Paszlavszky József első és Csoppey László másodtitkár.

A múlt választmányi ülés jegyzőkönyve hitelesített.

Az elnök indítványozza, hogy a jutalomdíjalap szervezésének tanulmányozására, mellyel a f. é. Közgyűlés a Választmányt bízta meg, egy bizottság kéressék fel, melynek tagjai legyenek: Csapodi István, Degen Árpád, br. Eötvös Loránd alelnök, Herman Ottó, Paszlavszky József első titkár, Pethő Gyula, Szily Kálmán, Than Károly és Wartha Vincze elnök. — A Választmány elfogadja az indítványt s a nevezett urakat felkéri, hogy a jutalomdíjalap szervezésére nézve a Választmánynak indítványt tegyenek.

Az első titkár jelenti, hogy a januáriusi Közgyűlésen megválasztott választmányi tagok közül értesítésére a legtöbben írásban, a többiek pedig szóval jelentették, hogy megválasztásukat örömmel fogadják s szívesen fognak részt venni a Társulat ügyeinek előmozdításában. — Tudomásul szolgál.

Ezzel kapcsolatban jelenti, hogy az új választmányi tagok közül Dr. Degen Árpád

200 frttal az *alapító* tagok sorába lépett. — Örvedetes tudomásul van.

Pénztárnok és könyvtárnok választása lévén soron, az elnök felkéri Pethő Gyula választmányi tagot a szavazatok beszedésére. Beadatott összesen 27 szavazat. Pénztárnoknak megválasztott Lengyel István 26 és könyvtárnoknak Ráth Arnold 25 szavazattal. — A választmány éljenzéssel üdvözlö az újra megválasztott pénztárnokot és könyvtárnokot.

A pénztárnok előterjeszti a folyó évi költségelőirányzatot, felvilágosítással, magyarázattal kísérvé egyes tételeit. Egyúttal kiterjeszkedik a könyvtárkatalógusra, a párizsi világkiállításra, továbbá vázolja az országos segély kedvezőtlen pénzügyi állapotát s kéri a Választmányt, hatalmazza őt fel, hogy az országos segély számlájára, ha szükséges, az alaptőkéből vegyen kölcsönt. — A Választmány elfogadja a költségvetést és tudomásul vevén az előterjesztetteket, megadja a kért felhatalmazást.

A pénztárnok szomorodott szívvel jelenti, hogy a múlt választmányi ülés óta elhunytak: Babics Mihály kir. táblabíró Pécsen (a ki 25 év óta volt a Társulat tagja), Dr. Czeke Viktor orvos Budapesten, Dr. Késmárky Kálmán orvos Garán (29 év óta tag), Lipcsey Tamás birtokos Tiszafüreden (szintén 29 év óta volt a Társulat tagja), Dr. Lucz Alfonz járásorvos Galgócson, Massányi Géza gyógyszerész Galanthán, Ortutay Béla birtokos Aradon. — Szomorú tudomásul van.

Kilépéseket jelentették 21-en. — Tudomásul van.

Törlésre ajánlatnak 60-an. — Törlötnek.

Tagválasztásra kerülvén a sor, új tagokul ajánlatnak:

Uj tag: Ajánló:

Altersberger Vincze irnok, Singer Gyula.
 Altnéder Ferencz tanárségéd, Faller Károly.
 Andrásy Károly nagykereskedő, Parecz Gy.
 Antal Miklós szőlész és borász, Benedek K.
 Dr. Apáthy Gyula szőlőbirtokos, Déghy M.
 Ármós Sándor m. k. fővámtiszt, Kiss Károly.
 Bakó Géza honv. husz. őrnagy, Bakó János.
 Balkányi Simon könyvkereskedő, Ungar Laj.
 Balogh Péter körjegyző, Dankó Pál.
 Bartha Ferencz közs. főjegyző, Rác B. Béla.
 Bayer József tnr., Paszlavszky J. és Csopey L.
 Borsodi Jenő nagykereskedő, Lendl Adolf.
 Burger Ármin bérlő, Klár Sándor.
 Dr. Csaplaky Lipót kir. járásb., Medreczky I.
 Cserna György tisztartó, Bakó János.
 Csillag Gyula nagybérlő, Bakó János.
 Csizmadia Pál tanár, Melczter Gusztáv.
 Dékáni Ernő jegyző, Jahn Gyula.
 Dietrich Rezső kir. államhiv., Lengyel István.
 Diószeghy Mihály ev. ref. lelkész, Kocsis G.
 Dr. Dobribán Antal tiszti orvos, Fejér Dávid.
 Droba Endre gazdatiszt, Bakó János.
 Fekete Zoltán erdőgyakornok, Papp István.
 Felber Lipót m. e. hallgató, Scheitz Pál.
 Dr. Fenyvessy Béla tanárs., Tellyesniczky K.
 Fodor Ferencz plebános, Keck Géza.
 Dr. Fried Ármin főgimn. isk. orvos, Halász Á.
 Fülöp István r. k. plebános, Szita István.
 Gál Lajos törv. széki aljegyző, Pál János.
 Gedeon János pénzügyi s.-titkár, Gözsy M.
 Gratgrün Henrik fogművész, Kalina Máté.
 Gyóry Kálmán jegyző, Bartovics István.
 Hampl Kornél gazdász, Wimmer Zoltán.
 Heinzelmann Antal főtanító, Baits György.
 Herbst Samu cinkogr. int. tulajd., Bajor S.
 Dr. Hoffmann Adolf körorvos, Báthor E.
 Hrk János ev. alesperes, Dr. Svehla Gyula.
 Huttkay Lipót áldozópap és hittanár, Piller E.
 Dr. Incze Ferencz körorvos, Voith Manó.
 Jaeger Aurél á. v. hivatalnok, Benkő Bened.
 Jankó Gyula ev. tanító, Gábor Pál.
 Jánosi Zoltán ref. lelkész, Molnár Miklós.
 Kaufmann Márk m. á. v. mérnök, Hajnal D.
 Kellner Sándor gyógyszer. tulajd., Elek Pál.
 Kemény Manó birtokos, Csorba István.
 Kirchmayer Lajos állomásfőnök, Sallai Izor.
 Klucsik István polg. isk. tanár, Baranyai Gyula.
 Kollányi Boldizsár kir. mérnök, Sipos István.
 Saccu Kukuljevic József állatorvos, Bodon M.
 Kurecska István kir. mérnök, Sipos István.
 Leviczky Aladár tanító, Szabó Károly.
 Lokcsánszky Andor botanikus, Fábry János.
 Lossonczy Ernő kir. vegyész, Nuricsán J.

Uj tag:

Ajánló:

Lukácsék István ev. tanító, Frenyő Gyula.
 Lux Mihály gyógyszerész, Nuricsán József.
 Maksay Gyula körerdesz, Baits György.
 Dr. Mandel Sándor ügyvéd, Kelen Jenő.
 Markovits Lajos gazdász, Wimmer Zoltán.
 Maurer Gyula okl. mérnök, Sas Ede.
 Mayerfi Zoltán gyáros, Balázs István.
 Dr. Medve Zoltán fogalmazó, Damokos A.
 Misóka Kálmán szől.-kert. hallg., Boronkay L.
 Mjazovszky Ákos okl. gazdász, Miklóssy F.
 Nagy Pál orvostanhallg., Dr. Aujezsky Aladár.
 Neszveda Antal birtokos, Novotny Lajos.
 Perl Mihály műszaki vegyész, Zorkóczy L.
 Pick Jenő gözm. hivatalnok, Lengyel István.
 Podhorányi József aligazg., Kohuth Lajos.
 Polgári Károly ev. ref. lelk., Musnai Károly.
 Réber Ferencz s.-jegyző, Szabó Zoltán.
 Rihocsek Gusztáv műsz. irnok, Koczó Sánd.
 Riedl Győző sz.-fővár. tanító, Szabó Károly.
 Ring Lajos gyógyszerész, Issekutz László.
 Ringer Gyula földbirtokos, Biró Mór.
 Dr. Ringer Jenő orvos, Biró Mór.
 Rothman József m. e. hallg., Lendvai Vilmos.
 Ifj. Sapy Sándor birtokos, Gyarmati J.
 Dr. Schlauch Géza rendőrorvos, Tihanyi M.
 Schossberger Adolf urad. intéző, Lengyel I.
 Somogyi János gyógyszerész, Maar Mihály.
 Spiegel Lipót mérnök, Linka Bohuszláv.
 Szabó Gábor megy. aljegyző, Török Albert.
 Szolga Ferencz tanárségéd, Floderer Imre.
 Szöllősy Pál vasuti ellenőr, Sülle József.
 Sztankóczy Géza hadnagy, Pásztor Sándor.
 Ternyei Ferencz fővárosi tanító, Gyuris G.
 Teszák Emil magánzó, Herman Ottó.
 Dr. Tóth György kir. aljegyző, Gözsy Máté.
 Vályi Elek ev. ref. lelkész, Musnay Károly.
 Dr. Vámos Andor városi orvos, Penkert M.
 Varga Sándor tnr.-segéd, Kóssa Gy. és Weiser I.
 Vigh Farkas tanító, Löwy Géza.
 Wahl Ignác tanító, König Benedek.
 Dr. Wellesz Gyula rabbi, Lóvy Ferencz.
 Dr. Wesselényi Mátyás közjegyző, Dobó A.
 M. Zelnik Emerica tanítónő, Bartoniek Géza.

A titkárság részéről előterjesztett ajánlottak, számszerint 100-an, megválasztatnak; velök a tagok száma, leszámítva a veszteget, 8036-ra emelkedett; ezek közt van 240 alapító tag és 188 hölgy.

Az állattani szakosztály 1898. november 7-ikén tartott ülésén

1. Jablonowski József értekezik az *Aspidiotus perniciosus* nevű paizsetűről. Ismerteti életmódját s kártételeit.

Pethő Gyula a helyes magyarság

szempontjából a paizstetű helyett paizsos tetű elnevezést ajánlja.

2. Szakáll Gyula értekezik »A krokodilok urogenitális készülékéről«. Vizsgálatai szerint a krokodilusok közelebb állanak az emlősök legalacsonyabb rangú képviselőihez, a monotrematákhoz, mint a madarak és pedig nemcsak az ivar-, hanem a húgyzókészülék dolgában is.

Az ivarmirigyek a vese alsó felszínén vannak s különösen szembetűnők. Az ondóvezérek a kifejlődött hímtag barázdájának kezdetébe nyílnak. A hímtag a fejlődésnek olytán szakában állapodik meg, mely az emlősök fejlődésében csak egy átmeneti szaknak felel meg. Ugyanez alak az emlősökben is elő szokott fordulni, mint a húgycső hiányos fejlődése (*hypospadia*).

A petevezetékek az első tojáslerakásig vakon végződnek a kloaka nyálkahártyája alatt és csak ekkor töretnek át. A vesék egy felső és egy alsó félből vannak össze téve. A húgyvezéreknek a kloaka felső falán levő nyílásaival szemben egy kis csökevényes húgyhólyag van. A hasüreg nyílásáról (pori abdominales) az eddigi nézetekkel szemben kimutatta, hogy mindig zártak. A kloaka mellett és az áll alatt mirigyek szerkezete arra vall, hogy faggyúmirigyek, melyeknek váladékától származik a krokodilusok tartózkodás helyének jellemző szaga.

Az 1898. évi december 2-ikán tartott ülésén

1. Mocsáry Sándor emlékezésedet tartott Xántus János-ról.

Chyzer Kornél fölemlíti, hogy az északamerikai Egyesült-Államok elnöksége törvénybe iktatta Xántus János iránti háláját. Ezzel kapcsolatosan elmondta Xántus történetét a csörgőkigyó marása alkalmából.

Krécsy Béla köszönettel emlékszik meg Xántus János-ról, a kitől Amerikába utazásakor ajánló-levelet kapott.

2. Pável János új lepkefajokat mutat be hazánkból, a melyeket gróf Wass Béla gyűjtött Erdélyben Szent-Gothárdon.

A növénytani szakosztály 1898. november 9-ikén tartott ülésén

1. Bernátsky Jenő »A *Limnanthemum nymphaeoides* (L.) Gmel. Budapest flórájában« című előadásában bemutatja szárított példányát az 1898. június hónapban a Csepelszigeten talált növénynek. Ez

adatot azért tartja érdemesnek közölni, mert eddig nincsen tudomása arról, hogy a növény Budapest közelebbi környékének flórájában tényleg előfordulna, amár megyénk-ből előfordulása ismeretes. Ennek kapcsán herbáriumokban és az idevágó irodalomban végzett kutatásainak eredményét közli a növényre vonatkozólag. (Megjelent a »Pót-füzetek« februáriusi számában.)

2. Simonkai Lajos »Kutatások fás növényzetünk terén« címmel tartott előadást, számos növény bemutatása kíséretében. Mindenekelőtt fejtegeti, hogy az idegen földről származó nagyon felszaporodott honosítások nagyon kívánatosak a magyar dendrológiának tapasztalati alapon irt és kritikailag megrostált alapművét. E műben egyaránt helyet kívánnak őshonos fáink és cserjéink, valamint a szabad ég alatt nálunk ekkoráig kultivált fás növények. A Kir. M. Természettudományi Társulat a magyar dendrológia megfigyelése ügyében helyesnek vélte, hogy az előadót, hazánk régebb főúri kertjeinek, valamint állami kertjeinek a mai színvonalon álló megfigyelésére és év nyarán kiküldje. Elmondja, hogy mely kerteket látogatott meg. Dicsérettel szól főképp az állami kertekről: a selmeczbányairól, a magyaróváriról, a m. kir. kertészeti tanintézetéről és különösen a fő állami kertről: a budapesti tudomány-egyetem növényekben igen gazdag és hatalmas fáival feltűnést keltő fűvészkertjéről. De nem kevésbé méltányolta és végtelenül dicsérte József főherczegnek fumei és alcsuthi kertjét, valamint azt a páratlanul szép kertet, a mely rengeteg fáival izléses beosztásaival Kis-Tapolcsányban díszleg, mint József Ágost főherczeg tulajdona. Kellemesen esett látnia főúrainak nagyterjedelmű, százados fákkal árnyékolt sétakertjeit, a melyekben azonban újabb időben dendrológiai szempontból úgyszólván semmit sem szaporítottak. Pedig szükség van arra, hogy a magyar dendrológia tovább fejlődjék; ha, a királyi hercegeket kivéve, főúraink e tudományos, valamint a kertek díszének czéljaira immár nem áldoznak: nincs más mód dendrológiának fejlesztésére, mint az, hogy állami kertjeink elegendő tért kapjanak a behonosított csemeték elültetésére.

Kutatásainak első sorozatából előadja, hogy a czedrusfák fajai rosszul vannak nálunk is, a külföldön is meghatározva. Legjobban díszlik nálunk a *Cedrus Atlantica* Manetti. A régi *Spiraea* gúnusz sok gúnuszra

van immár fölosztva. A mit még ma is *Spiraea* génuszon értünk, az vagy 80—85 faj s fele részben fajkeverék (hybrid). A megkülönböztetett fajok néhányát összevonja. Összevonja különösen az eddig nálunk, de a Koehne dendrológiájában is megkülönböztetett *Spiraea obovata* W. K. (vagyis a *Spiraea brevipes* Borb.) és *Spiraea acutifolia* Willd. úgynevezett fajokat — *Spiraea hypericifolia* L. fajnév alatt, mint megannyi részben esetleges alakot vagy változatot. Bizonyítja azt is, hogy a *Spiraea obovata* W. K. nem magyarihoni növény, hanem csak oly kerti szökevény hazánkban, mint pl. a *Spiraea salicifolia* L.

Mágócsy-Dietz Sándor örvend, hogy Simonkai Lajos a *Spiraea* génusz fajainak beható kritikai tanulmánya közben dimorf leveleket talált egy és ugyanazon növénytvön és hogy ezen az alapon a mi nálunk is megzavart fajmegkülönböztetés és nomenklatura tisztázódik, a mire a tudomány érdekében elodázhatatlan szükség van.

Egyúttal kifogást tesz az előadás folyamán hallott *füvészhert* kifejezés ellen, mert ez a mai tényleges viszonyoknak nem felel meg többé, a mennyiben az ilyen értelemben vett egyetemi kertek a florisztika céljain kívül (fiziológiai és biológiai irányban is szervezkednek. Az e felett megindult eszmecsere folyamán Richter Aladár és Schilberszky Károly a többi nemzeti elnevezések mintájára (*botanischer Garten, jardin botanique, Botanical Garden*) »botanikai kertnek« vélik helyesebben nevezhetőnek.

3. Thaisz Lajos »Adatok Budapest környékének és az országnak flórájához« cím alatt néhány érdekes növényfajnak újabb előfordulásáról tartott előadást.

Igy a Csepelszigetnek Budapesthez legközelebb eső szélén, a Duna holt ágának partján egy az egész országra nézve új növény jelent meg: az *Amarantus graecisans* L.

Ez északamerikai növény Dél-Európában és Észak-Afrikában már régen honos. Itten való megjelenését úgy magyarázza, hogy a soroksári Duna-ágnak a fővároshoz legközelebb eső sarkán személtlerakódó hely van, ezenkívül pedig vasúti töltéseket is emeltek ott, részben szemétből; innen terjedhetett el a növény a Duna ártereinek kiszikkadt helyein. Ugyanott az *Amarantus* társaságában ismét megtalálta a *Teloxys aristata* L. Moq. Taud-t, továbbá a *Scirpus*

supinus L.-t; a melyet Borbás Vincze mint kétes növényt említ Budapest flórájából.

Szintén új, legalább is Budapest flórájában a *Lappa ambigua* Čelak. (L. major tomentosa), a mely növényt szülőinek társaságában az Erzsébet-forrás mellett találta. Végül felemlíti, hogy Szabó Imre tagtársunk a Városligetben a múlt évben *Cardamine hirsuta* L.-t talált, a mely szintén új növénypolgár Budapest flórájában.

4. Mágócsy-Dietz Sándor előterjesztette Hollós László »Népies gombanevek« című dolgozatát, melyben hazai gombafajokra vonatkozó népies elnevezések körül szerzett tapasztalatait gyűjtötte össze.

5. Mágócsy-Dietz Sándor a Fekete Lajos tagtársunkhoz beérkezett adatok nyomán közli a szakosztállal, hogy a vénicz (*Ostrya carpinifolia*) anné fa, melynek magyar nomenklaturája annak idején nagyobb mozgalmat és érdeklődést idézett elő szakosztályunkban, előfordul a Légrád mellett levő szőlőhegyen és Zákány határában (Somogy megyében), a Dráva közelében is. Egyszersmind közli, hogy a tiszafa (*Taxus baccata* L.) nagyobb számban tenyészik az eddig ismert bándi (Borbás) és herendi (Simonkai) termőhelyekkel szomszéd Szent-Gál község határában is (Veszprém megye).

Ennek kapcsán a *Taxus* hazai előfordulására vonatkozólag Bernátsky Jenő említi az Oravicza mellett levő Röll-hegységet; Reuter Camillo a szádellői völgy végén látta, Richter Aladár pedig a Sztraczenai völgy mellett levő Szokoly-völgyére hivatkozik.

6. Végül Mágócsy-Dietz Sándor a Jurányi- emlékbizottság megállapodását terjeszti a szakosztály elé, mely szerint a megboldogult szakosztályi elnök olajfestsű képeinek elkészítését hozza javaslatba, mihez a jelenlevők egyhangú beleegyezéssel hozzájárulnak.

Az 1898-iki december 14-iki ülésén

1. Bernátsky Jenő »A *Limnathemum nymphaeoides* (L.) Lk. és a *Nymphaea alba* L. leveleinek összehasonlító szöveti szerkezetéről« czímen értekezett. (Megjelent a Pótfüzetek februáriusi füzetében.)

2. Csapodi István »Bogár porrota *Cactus termesa*« czímen bemutatja az *Echinopsis Decaisneana* növénynek egyik cseréjében nevelt példáját fejlődő termésével, melyet virág korában a szomszédságában

levő *Echinopsis Eyresii* virágjának pora indított termésképződésre. Ismerteti a megfigyelt megporzás esetét, mely szerint a Budapest közelében levő Rákos-Szent-Mihályon szabadban tartott Echinopsisok között a beporzás, egy idei szeptemberi napon, délelőtt 10 óra tájban történt, a mikor a feltűnő borús idő következtében éjjel helyett nappal nyílottak ki a virágok. A nyílás folyamán a szállongó méhek közül egyesek kölcsönösen mászkáltak a két Echinopsis-faj virágain, minnek következtében az Echinopsis Decaisneana beporzott virágja nem fonyadt el olyan korán, mint a hogy rendszeren történni szokott, nyilván a sikeres megtermékenyítés következtében; a szóban levő virágnak termője tényleg megfogant és termésképződésnek indult.

Az előadó bemutatja ezenkívül az Echinopsis Eyresii-nek egy másik példáját, melynek nagyobb számban képződött sarjadékai mind meghagyatván, ezek a helyszűke miatt, kölcsönös nyomás következtében torzult alakokat öltöttek és a Cereus típusra emlékeztetnek; e közben a tövissek is a rendes kifejlődés ellenére finomabb alkotásúak lettek.

3. Hollós László-nak a »*Bovista debreczeniensis* (Hazsl.) De Toni« című értekezését Mágócsy-Dietz Sándor terjesztette elő. A szerző ismerteti az érdekes gombafajnak több társnevét (synonym), valamint a tőle ismert termőhelyeket, többnyire homokos mezőkön; említést érdemel, hogy Hollós a Kaukázusnak 1200 méternyi magasságában is megtalálta ezt a gombát, marhalegelőn. Hasonlít a nyúlганéjhoz, mely között gyakran tenyészik.

4. Mágócsy-Dietz Sándor »*Újabb irodalmi jelenségek*« címűen az utóbbi időszak folyamán különféle nyelven megjelent jelentősebb növénytan kiadványokról és könyvekről tartott ismertető előadást, melyek a következők:

A Páter Béla gazdasági tanintézeti tanár szerkesztette és kiadta Pázsitfélék, Sás- és Szittyófélék exsiccata-gyűjteménye (3 füzet), mely főleg a gazdasági tanintézetek hallgatóságának iskolai segédeszköze. Továbbá

a) *Calcuttai növénykert kiadványainak* VIII. kötetét, mely a Sikkim-Himalaya Orchideáit képekben mutatja be.

b) Wettstein, v. R. Dr.: Grundzüge der geographisch-morphologischen Methode

der Pflanzensystematik. 8°, Jena. 1898, egy kötet.

c) Roemer, Julius: Aus der Pflanzenwelt der Burzenländer Berge in Siebenbürgen. 8°, Wien, 1898, egy kötet.

d) Grecescu, D. Dr.: Conspectus Florei Romaniei. 8°, Bucaresti. 1898, egy kötet.

e) Pax, Ferd.: Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen. Leipzig. 1898, egy kötet.

f) Sydow, P.: Index universalis et locupletissimus nominum plantarum hospitem specierumque omnium fungorum etc. 8°, Berolini. 1898, egy kötet.

g) Schimper, A. F. W. Dr.: Pflanzen-Geographie auf physiologischer Grundlage. 8°, Jena. 1898, egy kötet.

h) Solereder, H. Dr.: Systematische Anatomie der Dicotyledonen. 8°, Stuttgart. 1898, egy kötet.

i) Berthold, G. Dr.: Untersuchungen zur Physiologie der pflanzlichen Organisation. Leipzig. 1898, egy kötet.

k) Knuth, Paul Dr.: Handbuch der Blütenbiologie. 8°, Leipzig. 1898, két kötet.

l) Pfeffer: Pflanzenphysiologie. Leipzig. 1897. II. kiadás, egy kötet.

m) *Kísérletügyi Közlemények*; kiadja a földművelésügyi m. kir. miniszter. 8°, Budapest. 1898, 4 füzet.

Az **életteni szakosztály** 1898. november 29-iki ülésén

Dr. Krompecher Ödön kórbontani I. tanársegéd a rákbetegségek egy általa megállapított új csoportjáról tartott előadást, melyeket mirigyszerű felhámráknak (carcinoma epitheliale adenoides) nevezett el. E rákbajt eddigelé a nyirokutakat kibélelő endothelsejtek szaporodásából származtatták; az előadó azonban kimutatja, hogy a baj a felhámól indul ki s így valódi rákbetegség. Mikroszkópi szerkezetében, valamint klinikai megjelenésében eltér a közönséges, elszarusodó rákbetegségtől. Mikroszkóp alatt elszarusodás nélkül való, orsószzerű sejtekből álló fészkek, nyalábok, csövek és tömlők láthatók, gyakran csipkeszerű mustrázattal s a felhám legalsó rétegének mirigyszerű betürődéséből származnak. E rákbaj mintegy az embriói mirigyképződést utánozza, de a hámsjtek folytonosan, cél nélkül szaporodnak, a szomszéd szerveket roncsolják s magukra hagyatva, halálhoz vezetnek. Klinikailag is könnyen felismerhető ez a betegség. Az

arczon rendszeren kisebb-nagyobb, felhányt szelű fekélyeket, a test többi részein pedig rendszeren gombaszerű daganatot alkotnak. Jellemző, hogy a közönséges rákbetegséggel szemben nem a külbőr és a nyálkahártyák érintkezése helyén, hanem a bőr bármely helyén fejlődnek, hogy a szomszéd mirigyek ritkán duzzadnak meg, hogy lassan nőnek, s hogy aránylag nem annyira veszedelmesek, mint a közönséges rákbetegség. Érdekes a

fejlődésük: egy kis gombostüfejnnyi, lencsényi göböcske fejlődésével kezdődnek, mely nemsokára kifekélyesedik, éveken át lassan nő, egyszerre azonban gyors növekedésnek indul s részben gombaszerű daganattá, részint rákos fekélyé fejlődik. E rákbaj a 40—70 év között fejlődik; az előidézők, épügy mint a rákképződés oka általában, még ismeretlen. Egyedüli gyógyítása a korai műtét.

Előirányzat a Forgó Tőke számlájára.

A bevételek czímei	Bevétel volt 1898-ban		Előirányzat 1899-re		A kiadások czímei	Kiadás volt 1898-ban		Előirányzat 1899-re	
	frt	kr.	frt	kr.		frt	kr.	frt	kr.
	1. Pénztári maradék a megelőző évről ...	1055	81	1357		96	1. »Term. tud. Közl.«-re	12498	76
2. Oklevelek díja ...	1130	—	1100	—	2. Előadás, Pótfüzet ...	4087	59	4000	—
3. Tagok évdíjai ...	23598	50	24200	—	3. Könyvtár... ..	2796	03	2800	—
4. Kiadványok, Pótfüzetek	6158	70	6100	—	4. Oklevelek kiállítása ...	348	60	400	—
5. Vegyesek, postapénzek	508	34	500	—	5. Kis nyomtatványok ...	694	48	800	—
6. Értékpapírok szelvényei	4284	51	4300	—	6. Irodai költség	178	76	200	—
7. Időközi kamatok ...	620	80	800	—	7. Szállásbér	2840	—	2840	—
8. Nemzeti Múzeum a biológiai csoportokért	1060	—	—	—	8. Bútorok és eszközök	140	50	100	—
					9. Fűtés, világítás ...	411	24	500	—
					10. Postai költség, vegyes, telefon	1158	81	1200	—
					11. Személyi járandóságok	2800	—	2800	—
					12. Kezelési 15%o tisztidíj	4634	57	4700	—
					13. Szolgafizetés... ..	1619	—	1300	—
					14. Rendkívüliek... ..	380	36	900	—
					15. Chemiai Folyóíratra... ..	500	—	500	—
					16. Pályadíj	100	—	300	—
					17. Alaptőkéhez 5%o. ...	1870	—	1850	—
								38190	—
					Maradék 1899 végén... ..			167	96
									38357
									96

LENGYEL ISTVÁN, pénztárnok.

Hibaigazítás. A fizikai pályadíj nyertese nem Péch Antal, mint a februáriusi füzet 106-ik lapján van, hanem Péch Aladár.